

တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ယုးယီၣ်ဟ့ၣ်လၢကပိၤဆူစီအိၣ်မူ

ပှၤဒိသဒါကညီပှၤထူလံၤဖိခွဲးယၢ်အသးသမူဘၣ်ဟးထီၣ်ခိဖျိပယီၤသုးခးအိၣ်ဖဲကီၢ်ရၣ်မုၢ်တြီၢ်,ကညီကီၢ်ဖဲၣ်

ကညီပှၤထူလံၤဖိခွဲးလၢမုၢ်တြီၢ်ဒီးကညီဖိခိၣ်ယၢၤဒီးပှၤဂ့ၢ်ဝိတၢ်မၤပှၢ်ဘျးဖဲကရၢ(ခ့ၣ်ဖဲၣ်)အပှၤမၤသကိးတၢ်ဖိတဖၣ်သ့ၣ်အုးသးကၣ်ဒိၣ်မးခိဖျိတၢ်လီၤမၢ်ဖးဒိၣ်တခါလၢအဝဲသ့ၣ်အဂီၢ်မုၢ်လၢ,ပှၤလၢအဟ့ၣ်လီၤအသးမၤတၢ်လၢတၢ်ဒိသဒါက့ၤဟီၣ်ခိၣ်,ကတိၤန့ၢ်ခဲးတၢ်လၢတၢ်မုၢ်တၢ်ခ့ၣ်အဂီၢ်,ဒီးလၢတၢ်ဒိသဒါက့ၤပှၤထူလံၤဖိခွဲးယၢ်စီအိၣ်မူအံၤလဲၤပှၤကွံၣ်ဟီၣ်ခိၣ်အယိန့ၣ်လီၤ.

ဖဲလါအ့ၣ်ဖြၣ် (၅) သီၣ်၂၀၁၈န့ၣ်န့ၣ်, စီအိၣ်မူစးထီၣ်ဟးလၢအဟံၣ်ဖဲလၢမုၢ်ပျီဟီၣ်ကဝီၤလၢကလဲၤထီၣ်ပဲပှၤတဝါတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်လၢလူၤသီဖိဒုပှၤတဝါတၢ်မၤလီၢ်လၢအစီဖျါယံၤဝဲဒၣ် (၁) န့ၣ်ရံၣ်လၢသိလ့ၣ်ယီၢ်တၢ်လဲၤကျဲန့ၣ်လီၤ.တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်အံၤဘၣ်တၢ်ရဲၣ်ကျဲအိၣ်လၢတၢ်ကတဲသကိးဝဲတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲလၢတၢ်တိစၢမၤစၢပှၤကူပှၤကညီတၢ်လိၣ်ဘၣ်လၢသဝီဖိလၢဘၣ်တၢ်သုးဆူၣ်ဒီးဘၣ်ယုၢ်မံၤပှၤဖျိးလၢပယီၤသုးအတၢ်ဟဲထီၣ်ဒုးတ့ၢ်ဒီးဆဲးထီၣ်ဒုးဒီးအိၣ်လၢဟီၣ်ကဝီၤပှၤအယိန့ၣ်လီၤ.

ဖဲတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်ဝံၤဒီးအဝဲဟဲက့ၤအဆၢကတီၢ်န့ၣ်အဝဲဟဲက့ၤတီၤယုၣ်ဝဲစီဆၢဘျးဒိၣ်လၢအမ့ၢ်ကညီတၢ်ထုၣ်ဖျဲးသုးမုၢ်ဒိၣ် (KNLA)လၢအဟံးန့ၢ်တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢဒီးဒိသဒါဝဲကညီကမုၢ်လၢလၢမုၢ်ပျီဟီၣ်ကဝီၤအပှၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲဟါခိ (၅:၂၀) မံးနံးအကတီၢ်န့ၣ်,အဝဲသ့ၣ်ခံၤဖဲအက့ၤဘျးထီၣ်ကတုၤလၢစီအိၣ်မူအဟံၣ်လၢလၢမုၢ်ပျီအခါအဝဲသ့ၣ်ဘၣ်တၢ်ခိးခးခုသ့ၣ်အိၣ်လၢပယီၤသုးဖဲဝၣ်ကျိထုၣ်ဖဲတရံးပျီအဟီၣ်ကဝီၤပှၤန့ၣ်လီၤ. စီဆၢဘျးဒိၣ်တဲဖျါက့ၤဝဲတၢ်လၢအကဲထီၣ်အသးဒီးအိၣ်လၢ, “ဖဲယထံၣ်ပယီၤသုးအကတီၢ်န့ၣ်,ယဖုလီၤလၢသိလ့ၣ်ယီၢ်အဖိခိၣ်တဘျီယီၤ ဒီးယယုၢ်လီၤ.” ဒီးလၢအသိတန့ၢ်န့ၣ်အဝဲတဲဘၣ်ဝဲစီအိၣ်မူအပှၤဒုခါလၢ, “စီအိၣ်မူပတုၣ်အသိလ့ၣ်ယီၢ်တန့ၢ်တဘျီယီၤဘၣ်အယိပယီၤသုးခးအိၣ်န့ၣ်လီၤ.ဖဲယယုၢ်ပှၤဖျဲးယသးသမူလၢပှၤပှၤအဆၢကတီၢ်န့ၣ်ယနၢ်ဟူဒဲးကျိပိၢ်သိၣ်န့ၣ်လီၤ.” စီဆၢဘျးဒိၣ်ပှၤဖျဲးဝဲ.တအိၣ်ဒီးတၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးဘၣ်.

ကညီတော်ထူးဖွဲ့သုံးများခြင်းအပြင်မူဘက်မီမားတဲလီတော်ဝဲလီစီအိန်မူသံသနကပုဂ္ဂိုလ်ကျေးစာလကကဟံးန့ကွာ အစိတ်တကျွေးဘျီတန့ဒီးဘဉ်. ပုလဲလဲန့လီလကတော်လီဖဲန့တန့ဘဉ်မ့လပယီသုးတဖဉ်ခးဝဲဒဉ်ပုကိးဂဒီးလအ ဟဲဘုးဒီးတော်လီဖဲန့လီ. လကတော်ဂုဒ်အံအပိစီအိန်မူအဟံဉ်ဖိပိတန့လီဘဉ်အိဒ်ပုထူလံဖိအတော်န့လီ ဘါဘါအလုအလုအသိးန့ဘဉ်. စီအိန်မူပတ်လီတော်တော်အမာနီဖိသဉ်ဒီးအဖိဆံး (၇) ဂ,လအဘဉ်တော်နီယုနီ ဟးဆုဉ်အီယုဒီးပုဘဉ်ယုပယီသုးအတော်ဟဲထီဉ်ဒုးကမ္ဘါဖဲလါမုပျီဟီဉ်ကဝီ ဖဲလါမးရှဉ် (၄) သီအနံန့လီ.

စီအိန်မူအိန်ဖျဉ်ထီဉ်ဖဲ (၁၉၇၅) နံဉ်လအမိတ်အဒဲပု, လအဘဲသုဉ်ဟီဉ်ခိဉ်တော်လီတော်ကျဲလအအိန်လကတရံးပျီသ ဝီ, လါမုပျီဟီဉ်ကဝီန့လီ. စးထီဉ်လ (၂၀၀၆) နံဉ်လဲလဲ, အဝဲမသကိးတော်ဒီးကညီဖိခိဉ်ယုဒီးပုဂုဝီတော်မ ပုဘုးစဲကရ (ခဲစဲ) ဒ်လီကဝီပုမသကိးတော်ဖိတဂအသိးန့လီ. စီအိန်မူအံတော်ကသုဉ်နီဉ်ထီဉ်ကွာအီခိဖျိ အတော်သုဉ်ဆုဉ်သးဂဲဒီးတော်ဟုဉ်လီသးလကတဟုကယဉ်ကွာကညီပုထူလံဖိအလုလါထူသန့ဒီးတော်ဆဲးတော်လ, တော်စိတ်ကဖိထီဉ်ဒီးတော်ဒီသဒကွာကွာမိတ်ဖဲဖုအကီ, ဒီးအတော်တီခိဉ်ရိဉ်ဖဲလကတော်ရဲဉ်သဲကတီကွာပုတဝဲသုဉ်ပုအ တော်ဟုးတော်ဂဲဒ်အမုလုသီဖိဒုပုတဝဲသုဉ်ပုအမုဒါခိဉ်တဂအသိးန့လီ.

ဒ်အမုပုထူလံဖိအပုယုသုဉ်ညါတော်ဘဉ်ယးဒီးဆဉ်ဖိကီဖိမဲလဲဒီးကဆီထီဉ်ပုတဝဲသုဉ်ပုကမံးတံအပုဟုဉ် ကုဉ်ဟုဉ်ဖးတော်တဂအသိး, စီအိန်မူအံကျဲစာဟုဉ်လီအသးလကတဆုဆုလကတီသဒကွာသုဉ်ပုထူလံလကတ တမဟးဂီအီဒီးဘဉ်ဒီးဆဉ်ဖိကီဖိမဲလဲအကလုဉ်သုဉ်တဖဉ်လအအိန်လကတော်လီဘဉ်ယိဉ်အပုတနီလအအိန် လီတော်တော်ဒီးလကတီပယီပုန့လီ. ဖဲလါအိးကထီဘဉ် (၉) သီ, (၂၀၁၇) နံဉ်န့, စီအိန်မူလဲဆီဉ်ထွဲမစာဝဲ ဒဉ်တော်ရဲလီကဆီထီဉ်ပုတဝဲသုဉ်ပုအတော်ဂီမုလအဘဉ်တော်မအီဖဲဝဲတကုဉ်, ဒ်အမုတော်ရဲဉ်တော်ကျဲတခါလကတ မလကတီပုဟီဉ်ခိဉ်ဒီဘုဉ်ပုထူလံဖိအမုနံတခါအသိးန့လီ.

စီအိန်မူမုဉ်စုဂီလီကဝီပုတဝဲခိဉ်နီတဂလအသုဉ်ဆုဉ်သးဂဲလဲလဲယိဉ်လိဉ်တော်မုဉ်တော်ခဉ်ကရါပု, လအမုဂံ ခိဉ်ထံးကမ္ဘါစုလီဆီတော်ရဲဉ်တော်ကျဲတခါလကတီကဒုးအိဉ်ထီဉ်ကွာကညီပုထူလံဖိအတော်ဒီသဒအလီအကျဲလအ အိန် (၅,၄၀၀) စကွယါကံလိမဲထီဉ်လအအိန်လကတီတြီကီရုဉ်အပုန့လီ. စီအိန်မူအံမုဉ်စုဂီလီယိဉ်လိဉ်တော်မုဉ် တော်ခဉ်ကရါအကမံးတံဖိတဂဒီးနဲဝဲဒဉ်ကျဲမုစုလဲယိဉ်လိဉ်တော်မုဉ်တော်ခဉ်ကရါအတော်မုလါကွာစီလကတီတော် ခဉ်အဂီ, တော်ဒီသဒကဟုကယဉ်ကွာတော်မုအါကလုဉ်, ဒီးတော်ရဲဉ်သဲကတီကွာလုလါထူသန့ဒီးတော်ဆဲးတော်လ သုဉ်တဖဉ်န့လီ. ဖဲတော်မကမ္ဘါတော်ကုဉ်လိဉ်တော်ပိဉ်အတော်အိဉ်ဖျဉ်ဖဲလါဒ်စဲဘဉ် (၂၀၁၇) နံဉ်န့, အဝဲဘဉ်က မ္ဘါအါဒ်အါဂလအဟဲထီဉ်တော်အိဉ်ဖျဉ်သုဉ်တဖဉ်လ, “လပဝဲကညီပုထူလံဖိသုဉ်တဖဉ်အဂီန့, ယိဉ်လိဉ်တော် မုဉ်တော်ခဉ်ကရါအံကဲထီဉ်ခဉ်စးလပတော်မိဉ်န့သးလီဒီးပတော်လိဉ်ဘဉ်နီနီသုဉ်တဖဉ်အဂီန့လီ”. ဖဲလါအိးက ထီဘဉ်ထီဉ်သီ (၂၀၁၇) နံဉ်အတီပုန့, စီအိန်မူယုဒီးကညီပုထူလံဖိခိဉ်နီလဲယိဉ်လိဉ်တော်မုဉ်တော်ခဉ်ကရါ (၁၂)ဂ လဲယုမလိသုအသးဘဉ်ထွဲဒီးပုထူလံဖိအတော်ဒီသဒကဟုကယဉ်ကွာအတော်လီတော်ကျဲ (Indigenous and Community Conserved Areas-ICCAs) ဖဲကီဖဲလဲပံးန့လီ.

စီအိန်မူအတော်စူးကွံအသးသမုအံမုဉ်တော်သံတော်ပုလအကဲထီဉ်အသးခိဖျိတော်ဒုးတော်ယဉ်လပယီသုးဒီးကညီတော် ထူဉ်ဖွဲ့သုံးများခြင်းအဘဉ်စာမုလပယီသုးသုဉ်တဖဉ်မဟးဂီထံကီဒီတဘုဉ်တော်ပတုဉ်တော်ခးအတော်အါလီဒ်သိး ကဂုဉ်န့ဆုဉ်ဝဲဒဉ်တော်လီတော်ကျဲဒီးတော်ကတုထီဉ်အဝဲသုဉ်အသုးမုဉ်သံဉ်ဘိအကျဲမုဉ်ကျဲဘိလကတီပုထူလံဖိမိတ်ဖဲ ဖုဟီဉ်ခိဉ်ကပံဉ်တော်လီတော်ကျဲသုဉ်တဖဉ်အပုအပိန့လီ. စးထီဉ်လကတီဒုးကဲထီဉ်အသးဖဲလါမးရှဉ် (၄)သီအတီ ပုလဲလဲန့, လီကဝီကမ္ဘါအါနီဒီး (၂,၃၀၀) ဂသုဉ်တဖဉ်ဘဉ်တော်သုးဆုဉ်အလီအကျဲဒီးဘဉ်ပတုဉ်အဝဲသုဉ် အဟံဉ်အပိတော်သုဉ်တဖဉ်န့လီ. စီအိန်မူလဲပိဉ်အဖိအမါအခံဒီးလဲအိဉ်ရုသုဉ်လပုပုကသုဒဉ်လဲဉ်ဘဉ်ဆဉ်အ ဝဲယုထာလကအိဉ်တော်လအဟံဉ်ဖဲလါမုပျီလကတီဒီသဒကွာအကမ္ဘါလပယီသုးဟဲထီဉ်ဒုးအီသုဉ်တဖဉ်န့လီ.

လပဝဲကညီဖိခိန်ယာဒီးပျာဂုဂီတိတ်မပျာဘျးစဲကရ (ခွဲစဲ) ဒီးကညီပျာထူလံဖိလအအိန်လမုာ်တြိခဲလက်အဂီ၊ စီအိန်မူအတိတ်သံအံမုာ်တိတ်သအုးသပျီလတတ်ထဲထီဉ်ဖျးလအဂုဂီတသ့ဘဉ်တခါန့ဉ်လီ။ လုတကုပတသါပုနီဉ်အဝဲအတိတ်ဟ့ဉ်လီအသးဒီးတိတ်ဂဲလိတ်လတတ်သ့ဉ်ထီဉ်ကုတတ်မုာ်တတ်ခုဉ်ဒီးတိတ်ဒီသအကုမိတ်ပဖုအဟီဉ်ခိန်ကပံတ်တိတ်လီတတ်ကျဲသ့ဉ်တဖဉ်ဘဉ်။ နန့ဉ်အသိးပဝဲအဝဲဝဲသီဝဲဒဉ်ပယီသုးအတိတ်မအမသီရုာ်ရုာ်စာ်စာ်သ့ဉ်တဖဉ်လအတအိန်ဒီးတိတ်ပတ်ကဲဒီးတိတ်ပတ်လုာ်ပတ်ပျာကုဝဲဒဉ်လီကဝီကမုာ်အသးသမူသ့ဉ်တဖဉ်န့ဉ်လီ။ ပယီသုးသ့ဉ်တဖဉ်မုာ်တမဟးဂီတုာ်ထံကီဒီတဘုဉ်တတ်ပတုတ်တတ်ခဲအတိတ်အိန်လီအိန်လီဒီးမုာ်တဂုဂီလိတ်တုာ်ဝဲကယုဉ်လီဘျါလီကွံဉ်တတ်ဘဉ်ဂံဂုဉ်သ့ဉ်တဖဉ်ဒီတတ်ယုဉ်လီဘျါလီတတ်ဂုဂီလိတ်ဘျီလိတ်တတ်ဖဲတတ်မအကျိအကျဲအသိးဘဉ်န့ဉ်,တတ်သအုးသပျီလအဖဲကဲထီဉ်အသးဒီအံတမံန့ဉ်တတ်ဟးဆဲးတုာ်အီကသ့ဝဲဒဉ်န့ဉ်လီ။

တတ်ဆဲးကျိး

ဆဉ်မု +66(0) 97 995 8177 (ကိလဝါဒီးကညီကျိဉ်)

စိခိဉ် +66(0) 84 366 2215 (ကိလဝါ,ကညီဒီးပယီကျိဉ်)

ကညီဖိခိန်ယာဒီးပျာဂုဂီတိတ်မပျာဘျးစဲကရမုာ်ဂံခိဉ်ထံးကညီကရတဖုလအတမုာ်ပခိဉ်ဒီးတကွံဉ်နီကစာ်အဘျးအဖိဉ်ဘဉ်န့ဉ်လီ။ကရအံပတ်လီအတတ်ဖဲတတ်မဒီးဟုးဂဲမတတ်ဒီသိးကညီကီဝဲဉ်ပျာတတ်ကသုတ်ပနီဉ်ဒီးပတ်ကဲလီကဝီပျာထူလံဖိအတတ်သ့ဉ်ညါနီဟံဒီးအခွဲးအယာ်,ဒီသိးလီကဝီကမုာ်တဖဉ်အတတ်လုာ်အိန်သးသမူအတတ်ဘဉ်တိတ်ဘကအိန်အဂီလီ။